

LIPOPROTEIINI (a)

Atk-numero ja -lyhenne

4144 fS-Lipo(a)

Johdanto

Lipoproteiini (a) [Lp(a)] koostuu normaalista low density lipoproteiini- eli LDL-partikkelista, jonka apolipoproteiini B -osaan on kiinnittynyt ylimääräinen proteiiniosa, apoproteiini(a). Lp(a) esiintyy useina polymorfisina muotoina, joiden rakenne ja pitoisuus ovat geneettisen säätelyn alaisia. Pitoisuuserot johtuvat pääasiassa yhteen geenilokuksen paikantuvasta polymorfiasta, jonka aiheuttaa kuusi yleisesti väestössä esiintyvää alleelia (alleeleja tunnetaan kaikkiaan yli 20). Lp(a) on rakenteellisesti sukua plasminogeenille, joka puolestaan on fibrinolyyttisen järjestelmän tärkeä komponentti, Lp(a) voi toimia yhdistävänä tekijänä ateroskleroosin ja tromboosin välillä. Lp(a) on useissa epidemiologisissa tutkimuksissa osoittautunut voimakkaaksi ja itsenäiseksi valtimonkovettumataudin vaaratekijäksi. Lp(a):ta on myös ihmisen verisuonen seinämiin kertyvissä plakeissa. Ulkomaisissa tutkimusaineistoissa hyper-Lp(a) todetaan noin 5-10%:lla angiografisesti todetuista sepelvaltimotautia sairastavista potilaista.

Indikaatiot

Dyslipidemioiden tarkempi selvittely, hyper-Lp(a), familiaalisen hyperkolesterolemian yhteydessä valtimonkovettumatautivaaran arvioinnissa.

Potilaan esivalmistelu

12 tunnin paasto.

Näyte

1 ml paastoseerumia

Näytteen säilytys ja kuljetus

Näyte lähetetään alihankintalaboratorioon huoneenlämmössä mieluiten näytteenottopäivänä. Ennen lähettämistä näytettä voi säilyttää jääkaappilämpötilassa 2-4 vrk. Ei pakastesäilytystä eikä pakastelähetystä.

Menetelmä

Immunonefelometria.

Tulos valmiina

Kahden viikon kuluessa.

Viitearvo

fS-Lipo(a) alle 300 mg/l (alihankintalaboratorion antama viiteraja, saksalainen aineisto). Tason 300 mg/l ylittävät Lipo(a)-pitoisuudet viittaavat lisääntyneeseen koronaaritautien riskiin.

Tulkinta

Tarkemmassa tulkinnassa voi käyttää apuna 286 suomalaisen miehen ja 289 naisen aineistosta saatuja tuloksia. Sukupuolten välinen ero Lp(a)- pitoisuuksissa ei ole suuri ja myös ravitsemustilan vaikutus Lp(a)-arvoihin on vähäinen.

	Miehet	Naiset	Tulkinta	Persentiili
	mg/l	mg/l		
Lp(a)	< 235	< 204	normaali	< 75
Lp(a)	235 - 518	204 - 446	lisääntynyt riski	75-90
Hyper Lp(a)	> 518	> 446	korkea riski	> 90

Lp(a)-määrityksen arvo yksittäisen suomalaispotilaan valtimonkovettumataudin mittarina on epäselvä. Vaara korostuu, jos LDL-kolesterolin pitoisuus on samanaikaisesti myös poikkeavan korkea. Hyper-Lp(a) on ilmeisesti tärkeä valtimotaudin lisätekijä familiaalisessa hyperkolesterolemiassa.

Alihankinta

Kyllä